

PRESUDA SUDA

19. prosinca 1968. (*)

U predmetu 13-68,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu, Italija), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Société par actions Salgoil, u stečaju, Milano,

i

Ministero del commercio con l'estero della Repubblica italiana (Ministarstvo vanjske trgovine Republike Italije), Rim,

o tumačenju članka 30. i sljedećih članaka Ugovora,

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, A. Trabucchi i J. Mertens de Wilmars, predsjednici vijeća, A. M. Donner, W. Strauß (izvjestitelj), R. Monaco i P. Pescatore, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Gand,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

Rješenjem od 9. srpnja 1968., koje je tajništvo Suda zaprimilo 11. srpnja 1968., Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu) uputio je na temelju članka 177. Ugovora o osnivanju EEZ-a dva pitanja o tumačenju članka 30. i sljedećih članaka Ugovora.

I. – Nadležnost Suda

Talijansko Ministarstvo vanjske trgovine, tuženik u glavnom postupku, tvrdi da su upućena pitanja u cijelosti nedopuštena budući da sud koji je uputio zahtjev nije naveo da se glavni postupak odnosi na trgovinu među državama članicama.

Postupak se zapravo odnosi na uvoz proizvoda podrijetlom iz trećih zemalja.

Članak 177. temelji se na jasnom razdvajanju funkcija između nacionalnih sudova i Suda te ne dopušta Sudu da odlučuje o činjenicama slučaja ni da prigovara razlozima zahtjeva za tumačenje.

Stoga, ako nacionalni sud zahtijeva tumačenje odredbe prava Zajednice, valja pretpostaviti da taj sud to tumačenje smatra nužnim za rješenje spora.

Sud dakle ne može od nacionalnog suda zahtijevati izričitu potvrdu primjenjivosti odredbe čije tumačenje nacionalni sud smatra nužnim.

Ako navođenje predmetne odredbe nije očito pogrešno, postupak pred Sudom valjano je pokrenut.

Sud nije nadležan odlučiti je li jedna ili druga odredba čije se tumačenje zahtijeva primjenjiva na slučaj o kojem je riječ, već o tome odlučuje sud koji je uputio zahtjev.

Stoga se taj prigovor ne može prihvatiti.

II. – Prvo pitanje

Svojim prvim pitanjem Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu) od Suda zahtijeva „da utvrdi proizvode li odredbe članka 30. i sljedećih članaka Ugovora, a osobito članka 31., učinke i na odnos između države članice i njezinih državljana”.

S obzirom na informacije koje je dostavio sud koji je uputio zahtjev, tim se pitanjem samo traži tumačenje članaka 30. i 31., članka 32. prvog stavka, članka 32. drugog stavka druge rečenice, članka 33. stavka 1. i članka 33. stavka 2. prvog podstavka.

(a) U članku 30. utvrđena je opća zabrana količinskih ograničenja i mjera s istovrsnim učinkom, ali „ne dovodeći u pitanje [odredbe u nastavku]” [neslužbeni prijevod].

Među tim odredbama, člancima 31., 32. i 33. utvrđuje se područje primjene prethodno navedene zabrane na prijelaznoj osnovi.

Budući da se ovaj slučaj odnosi na razdoblje u kojem su navedene odredbe bile primjenjive, nema potrebe za ispitivanjem područja primjene zabrane iz članka 30. nakon isteka učinaka prethodno navedenih članaka.

(b) Člankom 31. prvim stavkom propisano je: „Države članice među sobom ne uvode nikakva nova količinska ograničenja ili mjere s istovrsnim učinkom.” [neslužbeni prijevod]

U drugom stavku istog članka utvrđen je stupanj liberalizacija s obzirom na koji treba tumačiti izraz „nova ograničenja” te se u njemu upućuje na „odluke Vijeća Organizacije za europsku gospodarsku suradnju od 14. siječnja 1955.”. [neslužbeni prijevod]

Osim toga, u tom je stavku navedeno da „[d]ržave članice dostavljaju Komisiji, najkasnije šest mjeseci nakon stupanja ovog Ugovora na snagu, popise proizvoda koje su liberalizirale temeljem navedenih odluka” [neslužbeni prijevod] te je predviđeno da „[o] vi se popisi konsolidiraju među državama članicama” [neslužbeni prijevod].

Za razdoblje nakon dostave tih popisa, a najkasnije nakon isteka roka za njihovu dostavu, članak 31. sadržava jasnu zabranu, koja nije pozitivna obveza djelovanja, već je negativna obveza suzdržavanja od djelovanja.

Uz tu obvezu države nisu stavile nikakvu zadržku kojom bi se njezino ispunjavanje uvjetovalo pozitivnim aktom nacionalnog prava ili intervencijom institucija Zajednice.

Zabrana iz članka 31. po svojoj je naravi idealna da na pravne odnose između država članica i onih koji su pod njihovom nadležnošću proizvede izravne učinke.

Stoga se člankom 31. stvaraju prava koja su nacionalni sudovi dužni štiti.

(c) U članku 32. prvom stavku propisano je: „U međusobnoj trgovini države članice suzdržavaju se od uvođenja restriktivnijih kvota ili mjera s istovrsnim učinkom od onih koje postoje na dan stupanja ovog Ugovora na snagu.” [neslužbeni prijevod]

Zbog razloga sličnih onima koji su navedeni u vezi s člankom 31., ta odredba po svojoj naravi može proizvesti jednake učinke na pravne odnose između država članica i onih koji su pod njihovom nadležnošću.

(d) Odredbe posljednje rečenice članka 32., članka 33. stavka 1. i članka 33. stavka 2. prvog podstavka odnose se na postupno ukidanje, u prijelaznom razdoblju, kvota i mjera s istovrsnim učinkom koje postoje na dan stupanja na snagu Ugovora.

U posljednjoj rečenici članka 32. navedeno je načelo, dok su u članku 33. utvrđena pravila za njegovu primjenu.

Stoga prethodno navedene odredbe valja ispitati zajedno.

U skladu s člankom 33. stavkom 1., države članice bile su dužne godinu dana nakon stupanja na snagu Ugovora pretvoriti „sve bilateralne kvote koje su otvorene za bilo

koju drugu državu članicu u globalne kvote otvorene bez diskriminacije svim drugim državama članicama” [neslužbeni prijevod].

U tom je stavku navedeno i da države članice postupno povećavaju ukupne globalne kvote na određene datume i određenom brzinom.

Naposljetku, u skladu sa sličnim kriterijima u članku 33. stavku 2. prvom podstavku utvrđena je brzina kojom se povećava kvota za „proizvod koji nije liberaliziran” [neslužbeni prijevod] i za koji „globalna kvota ne doseže 3 % domaće proizvodnje dotične države” [neslužbeni prijevod].

Te odredbe izražavaju obveze koje u pogledu svoje provedbe ili učinaka ne podliježu donošenju ikakvog akta institucija Zajednice.

Međutim, budući da se radi o pozitivnim obvezama, valja ispitati imaju li države članice u njihovu ispunjavanju bilo kakvu diskrecijsku ovlast kako bi, bilo u cijelosti ili samo djelomično, isključile gore navedene učinke.

Države članice imaju određenu diskrecijsku ovlast na temelju obveze da „sve bilateralne kvote [...] [pretvore] u globalne kvote” [neslužbeni prijevod] te na temelju pojmova „ukupne vrijednosti” [neslužbeni prijevod] i „nacionalne proizvodnje” [neslužbeni prijevod].

Budući da u Ugovoru nisu navedeni podatci na temelju kojih se moraju izračunati te vrijednosti ni primjenjive metode, moguće je predvidjeti nekoliko rješenja.

Stoga se posljednja rečenica članka 32. i članak 33. ne primjenjuju dovoljno precizno da im se može priznati prethodno spomenuti izravan učinak.

III. – Drugo pitanje

Svojim drugim pitanjem Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu) od Suda zahtijeva sljedeće:

„da ispita narav pravne zaštite koja se time daje subjektivnom položaju pojedinca u odnosu na državu, odnosno da ispita dodjeljuje li se normama o kojima je riječ izravna i neposredna zaštita privatnom interesu pojedinca, isključujući svaku diskrecijsku ovlast države da kao javna uprava postupa protiv tog interesa ili se, naprotiv, tim odredbama, osobito u vezi s odredbama članka 36., 224. i 226. Ugovora, samo želi dati neposredna zaštita javnim interesima država članica u okviru Zajednice te je li, stoga, njihov cilj u prvom redu i izravno samo osigurati da je njihova administrativna aktivnost usklađena s tim interesima pa zato valja priznati da, prvo, svaka država članica zadržava ovlast da u pogledu svojih državljana uvede ograničenja uvoza i, drugo, i dalje u pogledu javnih interesa države, a ne privatnih interesa pojedinaca, da se odredbe o kojima je riječ odnose samo na zakonito izvršenje te ovlasti, ali ne i na njezino postojanje.” [neslužbeni prijevod]

Budući da je ovo pitanje postavljeno samo ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan, valja ga ispitati samo u vezi s onim odredbama za koje je utvrđeno da imaju izravan učinak.

1. Nadležnost Suda

Talijansko Ministarstvo vanjske trgovine, tuženik u glavnom postupku, tvrdi da je ovo pitanje nedopušteno.

Navodi da je Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu), samim time što je od Suda zatražio da „ispita narav“ [neslužbeni prijevod] pravne zaštite koja se može dodijeliti pojedincima, postavio pitanje koje ovisi o tumačenju nacionalnog prava.

Taj se razlog ne može prihvatiti jer se ovim pitanjem traži tumačenje prava Zajednice.

Njime se dopunjuje prvo pitanje, jer se traže informacije o naravi i području primjene učinaka koje Ugovor pripisuje spornim odredbama.

2. Meritum

Iz temeljnih načela Ugovora i ciljeva koji se njime nastoje ostvariti proizlazi da su odredbe članka 31. i članka 32. prvog stavka ušle u nacionalni pravni poredak i izravno se primjenjuju u njemu.

Složenošću određenih situacija u državi ne može se izmijeniti pravna priroda odredbe Zajednice koja se izravno primjenjuje, a to je osobito slučaj ako se uzme u obzir da pravilo Zajednice mora imati istu obvezujuću snagu u svim državama članicama.

Odredbama članaka 31. i 32. zahtijeva se da tijela, a osobito nadležni sudovi država članica, interese pojedinaca na koje može utjecati svaka moguća povreda tih odredaba štite tako da im se osigura izravna i neposredna zaštita njihovih interesa neovisno o postojećem odnosu, u skladu s nacionalnim pravom, između tih interesa i javnog interesa na koji se upućuje u pitanju.

Na nacionalnom je pravnom poretku da odredi koji je sud nadležan osiguravati tu zaštitu i da u tu svrhu odluči kako treba okvalificirati tako zaštićeni položaj pojedinca.

Protivan argument ne može se temeljiti na člancima 36., 224. i 226. Ugovora.

Iako se u tim odredbama posebna važnost pridaje interesima država članica, valja napomenuti da se one odnose na posebne hipoteze koje su jasno ograničene i nikako ne podliježu širokom tumačenju.

Stoga na ovo pitanje valja odgovoriti da nacionalni sudovi, u mjeri u kojoj su odredbama o kojima je riječ pojedincima dodijeljena prava koja su ti sudovi dužni štiti, moraju osigurati stvarnu zaštitu tih prava, ali je na pravom poretku svake države

članice da odredi nadležan sud i u tu svrhu okvalificira ta prava u skladu s kriterijima nacionalnog prava.

IV. - Troškovi

Troškovi Komisije Europskih zajednica, koja je podnijela očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se.

Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu), na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

uzimajući u obzir postupovne akte,

saslušavši izvještaj suca izvjestitelja;

saslušavši usmena izlaganja stranaka u glavom postupku i onih Europske ekonomske zajednice;

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika;

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a osobito članke 30., 31., 32., 33., 36., 177., 224. i 226.;

uzimajući u obzir Protokol o Statutu Suda Europske ekonomske zajednice, a osobito članak 20.;

uzimajući u obzir Poslovnik Suda Europskih zajednica;

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je rješenjem od 9. srpnja 1968. uputio Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu), odlučuje:

- 1. Nakon dostave popisa liberaliziranih proizvoda, a najkasnije nakon isteka roka utvrđenog u članku 31. drugom stavku Ugovora o EEZ-u za dostavu tih popisa, članak 31. proizvodi izravne učinke na odnose između države članice i onih koji su pod njezinom nadležnošću te se tim člankom u korist potonjih stvaraju prava koja su nacionalni sudovi dužni štiti.**
- 2. Članak 32. prvi stavak proizvodi iste učinke te se njime stvaraju ista prava.**

3. **Nacionalni sudovi dužni su štiti prava dodijeljena prethodno navedenim člancima, ali je na pravnom poretku svake države članice da odredi nadležan sud i u tu svrhu okvalificira ta prava u skladu s kriterijima nacionalnog prava.**
4. **Na Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu) jest da odluči o troškovima ovog postupka.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 19. prosinca 1968.

[Potpisi]

* Jezik postupka: talijanski